

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (seitsmes koda)

25. mai 2023*

Eelotsusetaotlus – Varjupaigapoliitika – Rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühised nõuded – Direktiiv 2013/32/EL – Artikli 33 lõike 2 punkt d – Taotluse läbivaatamise menetlus – Vastuvõetamatud taotlused – Korduv taotlus – Vabatahtlik tagasipöördumine ja tagasisaatmine

Kohtuasjas C-364/22,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Verwaltungsgericht Mindeni (Minden halduskohus, Saksamaa) 2. märtsi 2022. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. juunil 2022, menetluses

J. B.,

S. B.,

F. B., seaduslikud esindajad: J. B. ja S. B.,

versus

Bundesrepublik Deutschland,

EUROOPA KOHUS (seitsmes koda),

koosseisus: koja president M. L. Arastey Sahún, kohtunikud N. Wahl ja J. Passer (ettekandja),

kohtujurist: N. Emiliou,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- Saksamaa valitsus, esindajad: J. Möller ja A. Hoesch,
- Poola valitsus, esindaja: B. Majczyna,
- Euroopa Komisjon, esindajad: J. Hottiaux ja H. Leupold,

* Kohtumenetluse keel: saksa.

arvestades pärast kohtujuristi ärakuulamist tehtud otsust lahendada kohtuasi ilma kohtujuristi ettepanekuta,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta (ELT 2013, L 180, lk 60) artikli 33 lõike 2 punkti d tõlgendamist.
- 2 Taotlus on esitatud J. B., S. B. ja nende tütre F. B. ning Bundesrepublik Deutschlandi (Saksamaa Liitvabariik) vahelises kohtuvaidluses selle üle, et nende varjupaigataotlused lükati vastuvõetamatuse tõttu tagasi.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Direktiiv 2004/83/EÜ

- 3 Nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/83/EÜ miinimumnõuete kohta, mida kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad täitma, et saada pagulase või muul põhjusel rahvusvahelist kaitset vajava isiku staatus, ja antava kaitse sisu kohta (ELT 2004, L 304, lk 12; ELT eriväljaanne 19/07, lk 96) V peatükki „Alus täiendava kaitse saamiseks“ kuulunud artiklis 15 „Tõsine kahju“ oli sätestatud:

„Tõsine kahju seisneb järgmises:

a) surmanuhtlus või hukkamine või

b) taotleja piinamine või ebainimlik või väärikut alandav kohtlemine või karistamine päritoluriigis või

c) tõsine ja individuaalne oht tsiviilisiku elule või isikupuutumatusse juhuliku vägivalda tõttu rahvusvahelise või riigisisese relvastatud kokkupõrke puhul.“
- 4 Direktiivi artiklis 17 „Erandid“ olid ette nähtud alused, mis lubasid välistada kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku õiguse täiendavale kaitsele.
- 5 Direktiivi artiklis 18 „Täiendava kaitse seisundi andmine“ oli sätestatud:

„Liikmesriigid annavad täiendava kaitse seisundi kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule, kellel on õigus täiendavale kaitsele kooskõlas II ja V peatükiga.“

- 6 Direktiiv 2004/83 tunnistati kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiviga 2011/95/EL, mis käsitleb nõudeid, millele kolmandate riikide kodanikud ja kodakondsuseta isikud peavad vastama, et kvalifitseeruda rahvusvahelise kaitse saajaks, ning nõudeid pagulaste või täiendava kaitse saamise kriteeriumidele vastavate isikute ühetaolisele seisundile ja antava kaitse sisule (ELT 2011, L 337, lk 9).

Direktiiv 2013/32

- 7 Direktiivi 2013/32 artiklis 2 „Mõisted“ on sätestatud:

„Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- b) „rahvusvahelise kaitse taotlus“ või „taotlus“ – kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku selline taotlus kaitse saamiseks liikmesriigilt, mida võib käsitada pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi taotlemisena, kusjuures ei taotleta selgesõnaliselt väljapoole direktiivi [2011/95] reguleerimisala jäävat muud liiki kaitset, mida saab eraldi taotleda;

[...]

- e) „lõplik otsus“ – otsus selle kohta, kas kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule antakse pagulasseisund või täiendava kaitse seisund direktiivi [2011/95] alusel, ning mille suhtes ei kohaldata enam käesoleva direktiivi V peatükist tulenevat õiguskaitsevahendit, olenemata sellest, kas õiguskaitsevahendil on toime, mis võimaldab taotlejal jääda asjaomastesse liikmesriikidesse kuni otsuse tegemiseni;

[...]

- q) „korduv taotlus“ – täiendav rahvusvahelise kaitse taotlus, mis esitatakse pärast eelmise taotluse kohta lõpliku otsuse tegemist, sealhulgas juhud, mil taotleja on oma taotluse selgesõnaliselt tagasi võtnud, ja juhud, mil menetlev ametiasutus on taotluse pärast selle artikli 28 lõike 1 kohast kaudset tagasivõtmist tagasi lükanud.“

- 8 Direktiivi 2013/32 artikli 33 „Vastuvõetamatud taotlused“ lõike 2 punktis d on ette nähtud:

„Liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks ainult juhul, kui:

[...]

- d) taotlus on korduv taotlus, mille puhul ei ole tuvastatud ega taotleja poolt esitatud uusi dokumente ega tõendeid seoses selle läbivaatamisega, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel.“

- 9 Direktiivi 2013/32 artikkel 40 „Korduv taotlus“ on sõnastatud järgmiselt:

„1. Kui liikmesriigis rahvusvahelist kaitset taotlev isik esitab samas liikmesriigis täiendavaid selgitusi või korduva taotluse, vaatab asjaomane liikmesriik need täiendavad selgitused või korduva taotlusega kaasnevad dokumendid läbi eelneva taotluse läbivaatamise raames või

läbivaatamisele kuuluva otsuse või edasikaebuse läbivaatamise raames, kui pädevad ametiasutused saavad selle raames võtta arvesse ja kaaluda kõiki täiendavate selgituste või korduva taotlusega kaasnevaid dokumente.

2. Selleks et teha artikli 33 lõike 2 punkti d kohane otsus rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetavuse kohta, tuleb korduvate rahvusvahelise kaitse taotluste puhul esmalt kontrollida, kas on tuvastatud või kas taotleja on esitanud uusi dokumente või tõendeid, mis aitavad kindlaks teha, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel.

3. Kui käesoleva artikli lõikes 2 osutatud esmase kontrollimise tulemusel jõutakse järeldusele, et on tuvastatud või taotleja on esitanud uusi dokumente või tõendeid, mis olulisel määral suurendavad tõenäosust, et taotlejat saab käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi [2011/95] alusel, vaadatakse taotlus uuesti läbi vastavalt II peatükile. Liikmesriigid võivad ette näha ka muid põhjuseid korduva taotluse uuesti läbivaatamiseks.

[...]“.

Dublini III määrus

- 10 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta määruse (EL) nr 604/2013, millega kehtestatakse kriteeriumid ja mehhanismid selle liikmesriigi määramiseks, kes vastutab mõnes liikmesriigis kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku esitatud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest (ELT 2013, L 180, lk 31; edaspidi „Dublini III määrus“), artikli 19 lõikes 3 on sätestatud:

„Artikli 18 lõike 1 punktides c ja d täpsustatud kohustused langevad ära, kui vastutav liikmesriik suudab taotleja või muu artikli 18 lõike 1 punktis c või d osutatud isiku tagasivõtmispalve saamise korral tõendada, et asjaomane isik on liikmesriikide territooriumilt lahkunud pärast taotluse tagasivõtmist või tagasilükkamist tehtud tagasisaatmisotsuse või antud väljasaatmiskorralduse kohaselt.

Tegeliku väljasaatmise järel esitatud taotlust käsitatakse uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi määramise menetlust.“

Saksa õigus

Varjupaigaseadus

- 11 Varjupaigaseaduse (Asylgesetz) (BGBl. 2008 I, lk 1798) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni § 29 lõike 1 punktis 5 on sätestatud:

„Varjupaigataotlus on vastuvõetamatu, kui

5. § 71 kohase korduva taotluse või § 71a kohase teistkordse taotluse puhul ei tule läbi viia täiendavat varjupaigamenetlust.“

- 12 Seaduse § 71 „Korduv taotlus“ lõikes 1 on sätestatud:

„Kui välismaalane esitab pärast varasema varjupaigataotluse tagasivõtmist või sellist lõplikku otsust taotluse läbi vaatamata jätmise kohta, mida ei ole võimalik vaidlustada, uue varjupaigataotluse (korduv taotlus), siis viiakse täiendav varjupaigamenetlus läbi ainult juhul, kui haldusmenetluse seaduse [(Verwaltungsverfahrensgesetz) (*BGBL.* 2013 I, lk 102)] § 51 lõigete 1–3 tingimused on täidetud; seda kontrollib Bundesamt [für Migration und Flüchtlinge (Saksamaa Liitvabariigi sisserände- ja pagulasamet)]. [...]“.

Haldusmenetluse seadus

- 13 Haldusmenetluse seaduse põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni § 51 „Menetluse uuendamine“ lõikes 1 on ette nähtud:

„Asjaomase isiku taotlusel otsustab ametiasutus haldusakti, mille vaidlustamise tähtaeg on möödunud, tühistamise või muutmise, kui

1. haldusakti aluseks olev faktiline või õiguslik olukord on tagantjärele asjaomase isiku kasuks muutunud;
2. esitatakse uued tõendid, mille põhjal oleks asjaomase isiku suhtes langetatud soodsam otsus;

[...]“.

Riigis viibimise seadus

- 14 Riigis viibimise seaduse (*Aufenthaltsgesetz*) (*BGBL.* 2008 I, lk 162) põhikohtuasjas kohaldatava redaktsiooni § 60 „Tagasisaatmise keeld“ lõigetes 2, 3, 5 ja 7 on sätestatud:

„(2) Välismaalast ei tohi saata tagasi riiki, kus sel välismaalasel on konkreetne oht sattuda piinamise või ebainimliku või väarikust alandava kohtlemise või karistamise ohvriks.

(3) Välismaalast ei tohi saata tagasi riiki, kui see riik otsib välismaalast taga kuriteo eest ning on oht, et talle määratakse surmanuhtlus või ta hukatakse. [...]

[...]

(5) Välismaalast ei tohi tagasi saata, kui [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni] kohaldamisest tuleneb, et tagasisaatmine ei ole lubatud.

[...]

(7) Välismaalast ei saadeta tagasi teise riiki, kui selles riigis on tõsine konkreetne oht tema tervisele, elule või vabadusele. Välismaalast ei saadeta tagasi teise riiki, kui seal ähvardab teda tsiviilisikuna tõsine individuaalne oht tema tervisele või elule rahvusvahelise või riigisisese relvastatud konflikti tõttu. Esimese või teise lause kohaseid ohtusid, mis ähvardavad üldiselt elanikkonda või elanikkonnarühma, millesse välismaalane kuulub, tuleb arvesse võtta § 60a lõike 1 esimese lause kohaste ettekirjutuste korral.“

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

- 15 Põhikohtuasja kaebajad on Liibanoni kodanikud. J. B. saabus Saksamaale 2000. aasta novembris ja esitas 29. novembril 2000 varjupaigataotluse. Pädev asutus lükkas selle taotluse 13. detsembril 2000 ilmselge põhjendamatus tõttu tagasi ja leidis, et tagasisaatmise takistusi ei esine. J. B. saadeti 13. augustil 2001 tagasi Liibanoni.
- 16 Põhikohtuasja kaebajad saabusid Saksamaale 2010. aasta märtsis ning esitasid 29. märtsil 2010 varjupaigataotlused. Pädev asutus lükkas S. B ja F. B. taotluse tagasi 18. mai 2010. aasta otsusega, leides, et pagulasseisundi andmise tingimused ei ole täidetud ja tagasisaatmise takistusi ei esine. J. B. taotluse täiendava varjupaigamenetluse alustamiseks lükkas pädev asutus 4. oktoobri 2010. aasta otsusega tagasi. Põhikohtuasja kaebajad lahkusid 17. märtsil 2011 vabatahtlikult Saksamaalt ja pöördusid tagasi Liibanoni.
- 17 2021. aasta jaanuaris saabusid põhikohtuasja kaebajad taas Saksamaale. Nad esitasid 11. veebruaril 2021 varjupaigataotlused, mida nad põhjendasid sisuliselt asjaoluga, et olukord Liibanonis ei ole turvaline. Pädev asutus tunnistas 11. augusti 2021. aasta otsusega need taotlused vastuvõetamatuks. Pädev asutus lükkas tagasi ka taotlused muuta eelmises punktis nimetatud otsuseid ja tegi põhikohtuasja kaebajatele Saksamaa territooriumilt lahkumise ettekirjutuse hoiatusega saata nad tagasi Liibanoni ning määras alates tagasisaatmise päevast kehtima hakkava 30 kuu pikkuse sissesõidu- ja viibimiskeelu.
- 18 Põhikohtuasja kaebajad esitasid selle otsuse peale 18. augustil 2021 kaebuse, väites, et nad elasid vahepeal üle kümne aasta Liibanonis ja olukord selles riigis muutus pärast nende tagasipöördumist.
- 19 Sellega seoses märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et kuni käesoleva ajani ei ole põhikohtuasja kaebajad esitanud uusi faktilisi asjaolusid ega tõendeid, mis õigustaksid teise varjupaigamenetluse algatamist.
- 20 Põhikohtuasja vastustaja on seisukohal, et 11. veebruari 2021. aasta varjupaigataotlused tuleb kvalifitseerida „korduvateks taotlusteks“, pidades eeskätt silmas direktiivi 2013/32 artikli 2 punkti q ja artikli 33 lõike 2 punkti d. Ainuüksi päritoluriiki naasmise faktist ei piisa, et tuvastada uue dokumendi või tõendi olemasolu viimati nimetatud sätte tähenduses.
- 21 Eelotsusetaotluse esitanud kohus määras, et põhikohtuasja kaebajate esitatud kaebuse toimele peatub Saksamaa territooriumilt lahkumise ettekirjutus, mis tehti 11. augusti 2021. aasta otsusega.
- 22 Neil asjaoludel otsustas Verwaltungsgericht Minden (Mindeni halduskohus, Saksamaa) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
  - „1. Kas direktiivi [2013/32] artikli 33 lõike 2 punkti d tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus niisugune liikmesriigi õigusnorm, mille kohaselt tuleb täiendav rahvusvahelise kaitse taotlus vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata hoolimata sellest, kas asjaomane taotleja on pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasilükkamist ja enne täiendava rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist oma päritoluriiki tagasi pöördunud?
  2. Kas esimesele küsimusele vastamisel on vahet sellel, kas asjaomane taotleja saadeti tema päritoluriiki tagasi või pöördus ta sinna vabatahtlikult tagasi?

3. Kas direktiivi [2013/32] artikli 33 lõike 2 punkti d tuleb tõlgendada nii, et see ei luba liikmesriigil täiendavat rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata, kui varasema taotluse osas tehtud otsusega ei langetatud küll otsust täiendava kaitse seisundi andmise kohta, kuid hinnati tagasisaatmise keeldude olemasolu ning see hindamine on sisu poolest sarnane hindamisega, mis viiakse läbi täiendava kaitse seisundi andmise korral?
4. Kas tagasisaatmise keeldude olemasolu hindamine ja hindamine, mis viiakse läbi täiendava kaitse seisundi andmise korral, on sarnased, kui tagasisaatmise keeldude hindamisel tuli kumulatiivselt kontrollida, kas asjaomast taotlejat ähvardab riigis, kuhu ta tagasi saadetakse,
  - a) konkreetne oht sattuda piinamise või ebainimliku või väärikut alandava kohtlemise või karistamise ohvriks,
  - b) surmanuhtlus või hukkamine,
  - c) [Roomas 4. novembril 1950 allkirjastatud] Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni rikkumine,
  - d) tõsine konkreetne oht tema tervisele, elule või vabadusele

või

- e) ähvardab teda tsiviilisikuna tõsine individuaalne oht tervisele või elule rahvusvahelise või riigisisese relvastatud konflikti tõttu?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene ja teine küsimus

23. Esimese ja teise küsimusega, mida tuleb analüüsida koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas esiteks tuleb direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui korduv rahvusvahelise kaitse taotlus lükatakse vastuvõetamatuse tõttu tagasi, hoolimata esiteks sellest, kas taotleja on pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasilükkamist ja enne korduva rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist oma päritoluriiki tagasi pöördunud, ning kas teiseks on sellega seoses tähtis, kas taotleja saadeti päritoluriiki tagasi või pöördus ta sinna vabatahtlikult tagasi.
24. Olgu meenutatud, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt on direktiivi 2013/32 artikli 33 lõikes 2 ammendavalt loetletud olukorrad, kus liikmesriigid võivad pidada rahvusvahelise kaitse taotlust vastuvõetamatuks (19. märtsi 2020. aasta kohtuotsus *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Tomba)*, C-564/18, EU:C:2020:218, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
25. Nende olukordade hulka kuulub artikli 33 lõike 2 punktis d ette nähtud olukord, kus asjaomane taotlus on korduv taotlus, millega ei kaasne uusi dokumente ega tõendeid seoses selle läbivaatamisega, kas taotlejat on võimalik käsitada rahvusvahelise kaitse saamise kriteeriumidele vastava isikuna direktiivi 2011/95 alusel.
26. Mõiste „korduv taotlus“ on direktiivi 2013/32 artikli 2 punktis q määratletud kui täiendav rahvusvahelise kaitse taotlus, mis esitatakse pärast eelmise taotluse kohta lõpliku otsuse tegemist.
27. Kõnealune määratlus kasutab seega mõisteid „rahvusvahelise kaitse taotlus“ ja „lõplik otsus“, mis on samuti määratletud selle direktiivi artiklis 2, vastavalt punktis b ja punktis e (22. septembri 2022. aasta kohtuotsus *Bundesrepublik Deutschland (Taani poolt tagasi lükatud varjupaigataotlus)*, C-497/21, EU:C:2022:721, punkt 41).

- 28 Mis puudutab esiteks mõistet „rahvusvahelise kaitse taotlus“ või „taotlus“, siis see on direktiivi artikli 2 punktis b määratletud kui kolmanda riigi kodaniku või kodakondsuseta isiku selline taotlus kaitse saamiseks liikmesriigilt, mida võib käsitada direktiivi 2011/95 tähenduses pagulasseisundi või täiendava kaitse seisundi taotlemisena.
- 29 Eelotsusetaotluses esitatud teabe kohaselt esitasid põhikohtuasja kaebajad selliseid taotlusi korduvalt.
- 30 Mis puudutab teiseks mõistet „lõplik otsus“, siis see on direktiivi 2013/32 artikli 2 punktis e määratletud kui otsus selle kohta, kas kolmanda riigi kodanikule või kodakondsuseta isikule antakse pagulasseisund või täiendava kaitse seisund direktiivi 2011/95 alusel, ning mille suhtes ei saa enam kasutada direktiivi 2013/32 V peatükist tulenevat õiguskaitsevahendit.
- 31 Eelotsusetaotlusest nähtub, et sellise lõpliku otsuse tegi liikmesriigi pädev asutus kõigi põhikohtuasja kaebajate suhtes.
- 32 Lisaks tuleb tõdeda, et asjaolu, et varjupaigataotleja on pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasilükkamist pöördunud ajutiselt tagasi oma päritoluriiki, ei mõjuta uue varjupaigataotluse kvalifitseerimist „korduvas taotluseks“ direktiivi 2013/32 artikli 2 punkti q tähenduses.
- 33 Nimelt ei ole direktiivi artikli 33 lõike 2 punkti d ja artikli 2 punkti q sõnastuses mainitud sellist tagasipöördumist kui asjakohast kriteeriumi, mille alusel määratakse kindlaks, kas uus rahvusvahelise kaitse taotlus kujutab endast korduvat taotlust ning selle võib vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükata.
- 34 Loomulikult on vaja uut sisulist läbivaatamist, kui rahvusvahelise kaitse taotlusega seoses on ilmnunud või taotleja on esitanud uusi dokumente või tõendeid direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d ning artikli 40 lõigete 2 ja 3 tähenduses. Seejuures võib asjaolu, et enne korduva taotluse esitamist elas taotleja oma päritoluriigis, mõjutada ohu hindamist, mis tuleb teha, ning seega ka rahvusvahelise kaitse andmise otsust, näiteks juhul, kui taotlejat ähvardas tema päritoluriigis tagakiusamise oht. Ainuüksi päritoluriiki tagasipöördumise asjaolu iseenesest ei tähenda siiski tingimata, et esineks „uusi dokumente või tõendeid“ nende sätete tähenduses.
- 35 Eelotsusetaotluse esitanud kohus selgitab oma eelotsusetaotluses, et esimese ja teise küsimuse esitamisel on lähtutud kohtuasjas L. R. esitatud kohtujurist Saugmandsgaard Øe ettepaneku (Norra poolt tagasi lükatud varjupaigataotlus) (C-8/20, EU:C:2021:221) punktis 34 ja sellele järgnevates punktides toodud kaalutlustest, mille kohaselt tuleb direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d koostoimes direktiivi artikli 2 punktiga q tõlgendada nii, et rahvusvahelise kaitse taotlust ei saa tunnistada „korduva taotlusena“ vastuvõetamatuks, kui taotleja oli enne selle esitamist päritoluriiki tagasi saadetud. Veel märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et Euroopa Kohus ei käsitlenud neid kaalutlusi 20. mai 2021. aasta kohtuotsuses L. R. (Norra poolt tagasi lükatud varjupaigataotlus) (C-8/20, EU:C:2021:404).
- 36 Seoses sellega olgu märgitud, et mainitud kaalutlused põhinesid peamiselt Dublini III määruse artikli 19 lõike 3 teisel lõigul, nagu nähtub eelkõige selle ettepaneku punktides 38 ja 47. Nimetatud sätte kohaselt tuleb taotlust, mille taotleja esitas tegeliku väljasaatmise järel, käsitada uue taotlusena, mille suhtes kohaldatakse uut vastutava liikmesriigi määramise menetlust.

- 37 Küsimust, kas varjupaigataotlust tuleb pidada „uueks taotluseks“ Dublini III määruse tähenduses, peab aga eristama küsimusest, kas taotlust tuleb pidada „korduvaks taotluseks“ direktiivi 2013/32 artikli 2 punkti q ja artikli 33 lõike 2 punkti d tähenduses. Nimelt juhul, kui taotleja siseneb uuesti Euroopa Liidu territooriumile, piirdub selle määruse raames taotluse kvalifitseerimine „uueks taotluseks“ määruse artikli 19 lõike 3 teise lõigu tähenduses määruses ette nähtud rahvusvahelise kaitse taotluse läbivaatamise eest vastutava liikmesriigi määramise menetlusega.
- 38 Kui asuda seisukohale, et kaitsevajadust puudutavate uute dokumentide või tõendite olemasolust sõltumata muudab see, kui taotleja on pöördunud esimese rahvusvahelise kaitse taotluse ja täiendava taotluse esitamise vahelisel ajal tagasi päritoluriiki, kohustuslikuks tema korduva taotluse sisulise läbivaatamise, siis tähendaks see konkreetse aluse lisamist, mis niisugusel juhul välistab vastuvõetamatuks tunnustamise otsuse tegemise, samas kui direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkt d näeb ette sisulise läbivaatamise üksnes uute dokumentide või tõendite olemasolu korral, st juhtumipõhiselt.
- 39 Kuna rahvusvahelise kaitse taotleja ajutine tagasipöördumine päritoluriiki ei mõjuta direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tõlgendamist ja kohaldamist, siis ei ole paratamatult tähtsust ka sellel, kas taotleja lahkus asjaomase liikmesriigi territooriumilt vabatahtlikult või saadeti ta välja.
- 40 Eeltoodud asjaoludest nähtub, et esimesele ja teisele küsimusele tuleb vastata, et direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui korduv rahvusvahelise kaitse taotlus lükatakse vastuvõetamatuse tõttu tagasi hoolimata esiteks sellest, kas taotleja on pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasilükkamist ja enne korduva rahvusvahelise kaitse taotluse esitamist oma päritoluriiki tagasi pöördunud, ning teiseks sellest, kas tagasipöördumine oli vabatahtlik või sunniviisiline.

Kolmas ja neljas küsimus

- 41 Kolmanda ja neljanda küsimusega, mida tuleb käsitleda koos, palub eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt selgitada, kas direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tuleb tõlgendada nii, et sellega on vastuolus, kui liikmesriik lükkab korduva rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetamatuse tõttu tagasi juhul, kui varasema taotluse kohta tehtud otsus ei puudutanud täiendava kaitse seisundi andmist, vaid otsus tehti pärast tagasisaatmise keeldude olemasolu kontrollimist ning see kontroll vastab sisuliselt kontrollile, mis viiakse läbi täiendava kaitse seisundi andmise korral. Eitava vastuse korral soovib see kohus teada, kas neid kontrolle saab pidada võrreldavaks.
- 42 Eelotsusetaotlusest nähtub, et nende küsimuste analüüsimisel tuleb arvesse võtta asjaolu, et Saksamaa seadusandja kehtestas eraldiseisva täiendava kaitse staatuse alles alates 1. detsembrist 2013. Enne seda kuupäeva tegi varjupaigaasjades pädev liikmesriigi asutus – kui direktiivi 2004/83 artiklis 15 sätestatud tingimused olid täidetud – tagasisaatmise keeldude olemasolu kindlaks riigis viibimise seaduse § 60 lõigete 2 ja 3 ning lõike 7 teise lause alusel. Kui direktiivi 2004/83 artiklis 17 sätestatud erandi kohaldamise aluste hindamisest ei tulenenud teisiti, tunnustati sellise kindlakstegemise tagajärjel õigusi, mis on antud täiendava kaitse saajatele elamisõiguse valdkonnas. Kuna nimetatud asutus kohaldas seejuures täiendava kaitse andmise kohustuslikkuse kontrollimiseks samasugust „hindamiskeemi“, nagu nõudsid direktiivi 2004/83 artiklid 15 ja 18, siis tuleneb sellest, et otsusel, millega keelduti tagasisaatmiskeelu kohaldamisest, ja otsusel, millega keelduti täiendava kaitse seisundi andmisest, olid ühesugused tagajärjed.

- 43 Sellega seoses tuleb esiteks märkida, et riigis viibimise seaduse § 60 lõigete 2 ja 3 ning lõike 7 teise lause kohaste tagasisaatmise keeldude olemasolu kontroll, nagu eelotsusetaotluse esitanud kohus seda kirjeldab, on sisuliselt võrreldav direktiivi 2004/83 artiklis 15 sätestatuga ja tagab taotlejatele samaväärse tasemega kaitse.
- 44 Teiseks tuleb siiski märkida, et riigis viibimise seaduse § 60 lõike 7 teises lauses puudub sõnaselge viide direktiivi 2004/83 artikli 15 punktis c ette nähtud „juhusliku vägivalla“ ohu kriteeriumile. Samas nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgitustest, et seda riigisisest sätet tuleb tõlgendada lähtuvalt direktiivi artikli 15 punktist c, mis võeti selle sättega sõnaselgelt üle Saksa õiguskorda. Bundesverwaltungsgerichti (Saksamaa Liitvabariigi kõrgeim halduskohus) 24. juuni 2008. aasta otsuse kohaselt tuleb § 60 lõike 7 teist lauset tõlgendada seda kriteeriumi hõlmavana. Saksamaa kohtu- ja halduspraktika kohaselt tuleb § 60 lõike 7 teises lauses sätestatud tagasisaatmise keelu tõlgendamisel võtta arvesse kõiki direktiivi artikli 15 punktis c nimetatud kriteeriume.
- 45 Nagu käesoleva kohtuotsuse punktides 25–27 ja 30 sisuliselt nähtub, viitab mõiste „korduv taotlus“ direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tähenduses sellele, et on olemas varasem lõplik otsus, millega on eelkõige tuvastatud, kas taotlejal on õigus täiendava kaitse seisundile.
- 46 Kuigi käesoleval juhul ei puudutanud põhikohtuasja kaebajate varasemate taotluste kohta tehtud otsused täiendava kaitse seisundi andmist, võeti need vastu pärast riigis viibimise seaduse § 60 lõigete 2 ja 3 ning lõike 7 teise lause kohast tagasisaatmise keeldude olemasolu kontrollimist, mis eelotsusetaotluse esitanud kohtu selgituste kohaselt on sisuliselt võrreldav kontrolliga, mis viiakse läbi täiendava kaitse seisundi andmise korral.
- 47 Eeltoodud asjaoludest nähtub, et kolmandale ja neljandale küsimusele tuleb vastata, et direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d tuleb tõlgendada nii, et sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriik lükkab korduva rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetamatuse tõttu tagasi juhul, kui varasema taotluse kohta tehtud otsus ei puudutanud täiendava kaitse seisundi andmist, vaid otsus tehti pärast tagasisaatmise keeldude olemasolu kontrollimist ning see kontroll on sisuliselt võrreldav kontrolliga, mis viiakse läbi täiendava kaitse seisundi andmise korral.

Kohtukulud

- 48 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (seitsmes koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiivi 2013/32/EL rahvusvahelise kaitse seisundi andmise ja äravõtmise menetluse ühiste nõuete kohta artikli 33 lõike 2 punkti d**

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus, kui korduv rahvusvahelise kaitse taotlus lükatakse vastuvõetamatuse tõttu tagasi hoolimata esiteks sellest, kas taotleja on pärast rahvusvahelise kaitse taotluse tagasilükkamist ja enne korduva rahvusvahelise kaitse

taotluse esitamist oma päritoluriiki tagasi pöördunud, ning teiseks sellest, kas tagasipöördumine oli vabatahtlik või sunniviisiline.

2. Direktiivi 2013/32 artikli 33 lõike 2 punkti d

tuleb tõlgendada nii, et

sellega ei ole vastuolus, kui liikmesriik lükkab korduva rahvusvahelise kaitse taotluse vastuvõetamatuse tõttu tagasi juhul, kui varasema taotluse kohta tehtud otsus ei puudutanud täiendava kaitse seisundi andmist, vaid otsus tehti pärast tagasisaatmise keeldude olemasolu kontrollimist ning see kontroll on sisuliselt võrreldav kontrolliga, mis viiakse läbi täiendava kaitse seisundi andmise korral.

Allkirjad